

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

Datum

2021-03-11

Ärendebeteckning

613-10378-2020

Arkivbeteckning

613

1(3)

Näringsdepartementet
c/o Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Begäran om yttrande över promemoria med förslag om ny beslutsordning för statens försäljning av mark ovan odlingsgränsen och på renbetesfjällen, N2020/01325. Svar senast 2021-03-16.

Er beteckning: N2020/01325

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen Västerbotten här nedan benämnd länsstyrelsen instämmer till förslaget att Statens Fastighetsverk övergår till att bli beslutande myndighet gällande friköp av statens mark ovan odlingsgränsen. Vidare är länsstyrelsen positiv till att praxis och vägledande propositionsuttalanden beslutas i förordning som nu föreslås.

Övrigt som bör beaktas

Frågan om friköp av statens mark ovan odlingsgränsen är i mångt och mycket knuten till rennäringslagen (1971:437), framförallt genom att friköp oftast föregås av en upplåtelse av statens mark ovan odlingsgränsen som skett med stöd av 32 § rennäringslagen. I och med att rennäringslagen planeras att ses över föreslår länsstyrelsen att förslaget om friköp av statens mark ovan odlingsgränsen införlivas i utredningen av rennäringslagen alternativt att man avvaktar men utredningens förslag till dess att översynen av rennäringslagen är klar.

Länsstyrelsen föreslår att det utreds vilken betydelse Girjasdomen får vid friköp av statens mark ovan odlingsgränsen. Rätten till jakt och fiske tillfaller i regel fastighetsägaren och frågan om Girjasdomen, på dessa marker, innebär något annat bör utredas.

Synpunkter på förslaget

Gällande avsnitt 3.1 om vilken myndighet som ska besluta i frågan om friköp anser länsstyrelsen att motiveringen om vilken myndighet som ska få uppdraget är svag. Sametinget avfärdas på grund av brist på kompetens och ytterligare medel måste tillskjutas. Det bör inte föreligga några svårigheter att bygga upp en kompetens inom myndigheten för att hantera dessa ärenden och vad gäller medel handlade uppdraget om ungefär en halvtidstjänst på årsbasis så en fråga om kostnad bör det rimligen inte heller vara.

Nedan följer länsstyrelsens synpunkter på den föreslagna förordningen.

Angående 1 § vill länsstyrelsen påpeka att försäljning kan innefatta mer än bara mark, exempelvis vid försäljning av fjällägenheter kan fastighetstillbehör också vara aktuella.

Angående 2 § föreslår länsstyrelsen att begreppet "fastighetsförvaltande myndighet" förtydligas ifall det åsyftar myndigheter enligt förordning (1996:1190) om överlåtelse av statens fasta egendom, m.m.

Angående 5-7 §§ anser länsstyrelsen att kraven "*om marken används för eller kommer att användas för permanent bruk och boendet har rimliga förutsättningar att långsiktigt bestå*", "*om näringsverksamhet bedrivs eller avses bedrivas långsiktigt på platsen*" och "*sedan mycket lång tid tillbaka har en stark personlig anknytning till platsen ifråga*" är svårtolkade och lämnar utrymme för godtyckliga bedömningar. Inte heller får kraven någon betydelse för hur marken kommer att användas när den väl är såld så fastighetsägaren är fri att nyttja och sälja fastigheten på det sätt denne vill.

Angående 8 § föreslår länsstyrelsen att det borde krävas synnerliga skäl för att få köpa icke-upplåten mark istället för särskilda skäl. Detta rör områden som är obebyggda och som i huvudsak är avsatta för rennäringens behov och för den orörda naturen. Det bör därför ställas höga krav för friköp av denna typ av mark. Krav på synnerliga skäl skulle också överensstämma med tidigare friköpspraxis.

Gällande 5–8 §§ föreslår länsstyrelsen att det också utreds vilken betydelse hävd kan få för de olika bedömningarna. Påvisande av bruk av hävd på den aktuella marken skulle kunna vara ett kriterium som väger tungt vid ett beslut.

Angående 12 § instämmer länsstyrelsen i att försäljningen ska genomföras affärsmässigt. Länsstyrelsen föreslår dock att följande tas i beaktande: Vid en upplåtelse på statens mark ovan odlingsgränsen fördelas avgiften för upplåtelsen till berörd sameby och samefonden. Vid en försäljning går hela summan till staten. Det bör utredas ifall samebyn vid en försäljning förlorar sin rätt att nyttja marken för renskötsel samt jakt och fiske. Vid samebyns förlust av rätt att nyttja marken bör försäljning av mark ses som ett intrång i renskötselrätten och därav också kompenseras utifrån det, rimligtvis genom att köpesumman fördelas mellan berörd sameby och samefonden.

Övrigt

Länsstyrelsen saknar en tydlig och långsiktig konsekvensanalys över vad förslaget får för konsekvenser för rennäringen.

Bakgrundsinformation

I promemorian föreslås att den prövning som regeringen gör i dag innan staten säljer mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen, ska flyttas från regeringen till Statens fastighetsverk. De principer som har legat till grund för regeringens prövning och som har fastslagits i framförallt tre budgetpropositioner, föreslås förtydligas och komma till uttryck i en ny förordning. Det bedöms lämpligt att förordningsmotiv tas fram i samband

med att en ny förordning beslutas. Förslag till ny förordning och förordningsmotiv finns med i promemorian.

Innan Statens fastighetsverk beslutar om att godkänna en ansökan ska verket höra bl.a. berörd sameby, berörd länsstyrelse och Sametinget. Om ett beslut innebär att tillstånd till försäljning ges, får beslutet överklagas till regeringen. Andra beslut får inte överklagas.

Vissa följdändringar behövs i rennäringsförordningen och i förordningen om överlåtelse av statens fasta egendom, m.m.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med handläggare Julia Holmström som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.